Riktlinje för verksamhetsinriktningen språkspåret på Pär Lagerkvist förskola och Pär Lagerkvistskolan F-6 och 7-9

www.vaxjo.se

Informationsklassning: Intern

Innehåll

Inledning 5

Bakgrund och rättslig reglering 5

- Syfte 6
- Målgrupp 6
- Mål 7
- Antal platser 7

Ansökan om plats, placeringsgrund och beslut om antagning 7

- Förskola 7
- Grundskola, F–6 och 7-9 7

Undervisning i språkspåret 9

- Verksamhet och arbetssätt 9
  - Verksamhet och arbetssätt i förskola 9
  - Verksamhet och arbetssätt i grundskola, F–6 och 7-9 10
- Uppföljning av insatser i språkspåret 10
  - Uppföljning av insatser i språkspåret, förskola 10
  - Uppföljning av insatser i språkspåret, grundskola F–6 och 7-9 10
- Samverkan med vårdnadshavare 11

Särskild skolskjuts 11

Fritidshemsplacering 11

Uppdrag för logoped i språkspåret 11

- Logopedens roll i förskola 11
- Logopedernas uppdrag i grundskola, F–6 och 7-9 12

Personal skola och förskola 13
Fortbildning och samverkan 13
Utskrivning av elever 14
Elev som inte har behov av undervisning inom språkspåret 14
Elev som byter skola eller flyttar utanför kommunen 14
Elev som får annan primär funktionsnedsättning 14

Dokumenttyp Styrande dokument	**Fastställd** Utbildningsnämnden 2023-05-03 § 61	**Senast ändrad** 2026-10-21
Dokumentansvarig Utbildningsförvaltningen	**Tidigare ändringar** 2025-10-10 2024-03-11 2024-10-02 § 154	**Giltighetstid** 2026-11-01 – tills vidare 2025-10-10 – 2026-09-30 2024-03-11 – 2024-10-31 2024-11-01
Dokumentinformation Riktlinje för inriktningen språkspåret på Pär Lagerkvist förskola och Pär Lagerkvistskolans F–6 och 7–9. Dnr 2023-00179. Riktlinjen bör revideras och ses över årligen. Beroenden finns till utbildningsnämnden *riktlinje för placering vid skolenhet för förskoleklass och grundskola*, samt *riktlinje för skolskjuts i Växjö kommun.* 2024-03-11, redaktionella ändringar vad gäller antalet platser i respektive årskurs. Dnr 2024-00079. 2024-10-02, redaktionella ändringar, ändringar av beslutsdelegat samt förändringar vad gäller ansökan och tidpunkt för placering. Dnr 2024-01139. 2025-10-10, redaktionella ändringar med förtydliganden. Dnr 2025-00786. 2026-10-21, ändringar ansökningsförfarandet Dnr 2026-00963		

Inledning

Pär Lagerkvistskolan är en skola som öppnade under våren 2017. I byggnaden finns olika verksamheter såsom förskola, F–6, 7–9 och fritidshemsverksamhet. Språkspår finns i verksamheterna förskola, F-6 och 7-9.

1000 barn och elever är fördelade på tre enheter. Förskola med ca 200 barn, F-6 skola med drygt 300 elever och 7-9 med ca 450 elever. Skolan leds av två rektorer och förskolan av en rektor.

Skolan byggdes med målet att verksamheterna skulle få en så optimal studiemiljö och lärmiljö som möjligt, bland annat genom att lokalerna är särskilt ljudanpassade. Förskola och skola erbjuder barn/elever med generell språkstörning en verksamhet som innebär att barn/elever är inkluderade i förskoleverksamheten och i skolans klasser tillsammans med övriga barn/elever. Lärmiljön är anpassad för att möta funktionsnedsättningens konsekvenser. Barn och elever möter medarbetare med särskild kompetens kring funktionsnedsättningen.

Bakgrund och rättslig reglering

Höstterminen 2017 startade språkspåret på Pär Lagerkvistskolan. Verksamheten började med barn i förskolan och med elever i årskurs F–4, för att fortlöpande byggas upp.

Den inkluderande verksamheten för barn/elever med funktionsnedsättningar såsom språkstörning grundar sig bland annat på forskning[1], det betänkande[2] som lämnades över till Regeringskansliet med ett förslag till lagändring 2018, förskolans och grundskolans styrdokument, dvs. skollag (2010:800), nu gällande läroplaner för förskola respektive grundskola samt utbildningsförvaltningens verksamhetsplan.

[1] Gyllenhammar, Hanna (2016). *Inkludering av elever med språkstörning? En forskningsöversikt kring inkludering av elever med språkstörning*.
[2] *Samordning, ansvar och kommunikation – vägen till ökad kvalitet i utbildningen för elever med vissa funktionsnedsättningar*. (SOU 2016:46)

I Skollagens inledande bestämmelser står det bland annat att alla barn/elever har rätt till en likvärdig utbildning oavsett var i landet man bor.

I skollagen (kap. 3 § 2) framgår det att *Alla barn och elever i samtliga skolformer och i fritidshemmet ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål.*

Elever som till följd av en funktionsnedsättning har svårt att uppfylla de olika betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som gäller, ska ges stöd som syftar till att så långt som möjligt motverka funktionsnedsättningens konsekvenser (Lag 2022:146).

I båda skolformers nu gällande läroplaner står det att man i verksamheterna ska främja och utveckla varje barns/elevs förståelse för andra människor och allas lika värde, anpassningar ska göras efter varje barn/elevs särskilda behov i deras fortsatta lärande och kunskapsutveckling med grund i deras bakgrund, tidigare erfarenheter, kunskaper och språk samt att det är verksamheternas uppgift att ge alla barn/elever den vägledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och personliga utveckling.

Syfte

Syftet med språkspåret är att ge barn/elever med generell språkstörning möjlighet till undervisning i en inkluderande verksamhet från förskola till och med årskurs 9. Stöd ges efter varje enskild barns/elevs språkliga förutsättningar och behov under hela dagen och innefattar även fritidsverksamheten och rasterna.

Målgrupp

Målgruppen för språkspåret är elever med generell språkstörning som primär funktionsnedsättning.

Mål

Målet är att alla barn/elever ska utveckla sina förmågor att använda sitt språk för att i framtiden nå så långt som möjligt utifrån sina förutsättningar.

Antal platser

Förskolan har möjlighet att ta emot maximalt åtta (8) barn med generell språkstörning fördelat utifrån åldersgrupperna 3, 4 och 5 år.

F-6 har möjlighet att ta emot maximalt fem (5) elever per årskurs.

7-9 har möjlighet att ta emot maximalt sex (6) elever per årskurs.

Ansökan om plats, placeringsgrund och beslut om antagning

Förskola

Ansökan till inriktningen språkspåret göra via särskild ansökningsblankett fortlöpande under året. För att få en plats behövs utredning/bedömning av logoped. En placering förutsätter att barnet har en generell språkstörning av sådan grad att den inte kan förklaras av annan funktionsvariation. Till ansökan ska relevanta utlåtanden bifogas. Rektor beslutar om placering efter samverkan med barn- och elevhälsans logoped.

Grundskola, F–6 och 7-9

Ansökan om inriktning språkspåret görs av rektor, i samråd med vårdnadshavare, via särskild ansökningsblankett. För ett barn som ska börja förskoleklass görs ansökan av barnets nuvarande rektor på förskola.

En placering förutsätter att eleven har en generell språkstörning av sådan grad att den inte kan förklaras av annan funktionsvariaton. För att få en plats behövs

utredning/bedömning av logoped samt bedömning av att skolans egna insatser inte har varit tillräckliga för att tillgodose elevens behov av särskilt stöd.
Till ansökan ska följande dokument bifogas:

- utredning/utlåtande från logoped som styrker diagnos generell språkstörning
- pedagogiskt utlåtande/utredning av elevs behov av särskilt stöd tillsammans med handlingsplan/åtgärdsprogram
- andra relevanta utredningar/utlåtanden, till exempel psykologbedömning.

Platserna vid inriktningen språkspåret fördelas mellan de sökande som uppfyller kriterierna för målgruppen.

Om det är så att fler elever önskar placering vid inriktningen i aktuell årskurs än vad det finns plats för fördelas platserna utifrån följande turordning:

1. Elev som går i förskolans eller grundskolan F-6 års språkspår och visar på underlag som uppfyller kriterierna.

2. Elev som bedöms ha störst behov utifrån språkstörningens svårighetsgrad och konsekvenserna i skolvardagen[3].

Komplett ansökan ska vara förvaltningen tillhanda senast 30 november och avser antagning till kommande läsår. Antagning under läsåret sker endast i mån av plats.

En beredningsgrupp med kompetens inom språkstörning tar fram underlag för beslut. Avslag eller antagning till språkspåret beslutas på delegation av utbildningsnämnden. Delegat framgår av gällande delegationsordning, www.vaxjo.se.

[3] Bedömningen grundas i *Utredningen om kvalitet i utbildningen för elever med vissa funktionsnedsättningar* (SOU 2016:46), i vilken regeringen hade gett uppdrag om att definiera begreppet grav språkstörning. Definitionen är framtagen för att kunna gradera språkstörningar i syfte att underlätta skolans arbete med att anpassa lärmiljön efter elevernas behov.

Undervisning i språkspåret

Verksamhet och arbetssätt

Verksamhet och arbetssätt i förskola

Barnet är inkluderat i förskolegrupp med 2–3 barn med språkstörning per förskolehus, och följer förskolans nu gällande läroplan med extra fokus på specialpedagogik och språkstimulans.

Barnet får ett stöd i verksamheten och förskolan gör efter utredning som gjorts av logoped från regionen upp en plan över hur stödet inkluderas på förskolan. På förskolan har vi en ansvarig förstelärare och tre språkansvariga förskollärare som arbetar med språkspåret. Förstelärare, barnets logoped vid Regionen och vid behov specialpedagog samarbetar för att ge ett stöd i verksamheten till våra barn med språkstörning.

Pedagogiken i verksamheten genomsyras av ett riktat språkstimulerande förhållningssätt. Språket övas och stimuleras dagligen i vardagliga aktiviteter, fria som styrda, där specialpedagogik och språkträning ingår som naturliga delar.

Förskolan har en väl utarbetad verksamhetsidé med arbetssätt för att alla barn ska få vara sig själv i alla situationer. Pedagogerna ska utmana och ge stöd så att barnet i sin takt kan skapa relationer, utveckla nyfikenhet och ta in sitt lärande på sitt eget vis.

Verksamheten är strukturerad och tecken- och bildstöd, TAKK (tecken som alternativ och kompletterande kommunikation) används för att underlätta samt stödja kommunikation och språkutveckling för de barn som behöver det. Förskolan har många olika lärmiljöer med olika inriktningar både ute och inne så att barnets behov kan tillgodoses. Möjligheten till att möta barnens behov av särskilt stöd är stor då verksamheten har en ökad grundbemanning för att tillgodose barn med språkstörning. Verksamheten är organiserad i olika gruppkonstellationer.

Verksamhet och arbetssätt i grundskola, F–6 och 7-9

Eleven tillhör sin ordinarie klass i aktuell årskurs och får stöd i språkspåret utifrån behov. Verksamheten är tydligt strukturerad och tal- och språkstimulering integreras i allt skolarbete. Undervisningen sker i största möjliga utsträckning i ordinarie klasser och följer grundskolans nu gällande läroplan.

En plats i språkspåret innebär tillgång till undervisning med specialistkompetens utifrån behov. Pedagogiken i verksamheten genomsyras av ett riktat språkstimulerande förhållningssätt. Språket övas och stimuleras dagligen i vardagliga aktiviteter, fria som styrda, där specialpedagogik och språkutveckling ingår som naturliga delar. Tecken- och bildstöd, TAKK (tecken som alternativ och kompletterande kommunikation) kan användas för att underlätta samt stödja kommunikation och språkutveckling. Då elever undervisas i sina ordinarie klasser, är ett nära samarbete med klasslärarna och pedagogerna med speciallistinriktning en förutsättning. Grundskolan har en ökad grundbemanning för att kunna tillgodose elevernas behov. Särskilt stöd och/eller anpassningar ges under hela skoldagen och innefattar även fritidshemsverksamheten och rasterna som ställer stora krav på praktiska och sociala förmågor.

Uppföljning av insatser i språkspåret

Uppföljning av insatser i språkspåret, förskola

Barnets språkutveckling, lärande och eventuella behov av strategier följs upp varje månad av språkansvarig förskollärare tillsammans med förstelärare utefter det behov som finns för barnet. Utifrån barnens bästa samverkar förskolan med barnets logoped på Regionen.

Uppföljning av insatser i språkspåret, grundskola F–6 och 7-9

Elevens språkutveckling och lärande följs upp regelbundet och stödinsatserna planeras och anpassas över tid utifrån aktuellt behov. Om elevens stödbehov i språkspåret förändras väsentligt över tid i förhållande till aktuella mål och kunskapskrav i skolan kan olika åtgärder bli aktuella och tas upp med vårdnadshavare.

- Om elevens språk- och kunskapsutveckling sker på sådant sätt att språkspårets stöd inte längre behövs kan stödet fasas ut och tas bort. Eleven kan då behålla sin skolplacering på Pär Lagerkvistskolan.
- Om elevens språk- och kunskapsutveckling trots omfattande insatser över tid förblir begränsad kan konsultation inom elevhälsan ske. Bedömning av skolpsykolog kan ibland bli aktuell efter vårdnadshavares samtycke. Tillgång till kompetens från elevhälsa finns för alla elever i skolan.

Samverkan med vårdnadshavare

Ett nära och förtroendefullt samarbete med barnets/elevens vårdnadshavare skapar de bästa förutsättningarna för barnets/elevens utveckling och lärande. Fortlöpande information om trivsel, språk och kunskapsutveckling gynnar barnets/elevens livslånga lärande med redskap för att möta framtid och nya utmaningar.

Särskild skolskjuts

Information, riktlinjer och ansökan till särskild skolskjuts finns på Växjö kommuns webbsida, www.vaxjo.se.

Fritidshemsplacering

Elever 6 - 12 år som går i språkspåret erbjuds plats i Pär Lagerkvistskolans fritidshem. Ansökan görs digitalt via www.vaxjo.se.

Uppdrag för logoped i språkspåret

Logopedens roll i förskola

Rektor samverkar med barn- och elevhälsans logoped inför barnet placering i förskolans språkspår.

Språkansvarig förskollärare och förstelärare har samverkan med logopeder på Region Kronoberg. Utifrån kartläggning, bedömning, utredning som görs av Region Kronobergs logoped ansvarar språkansvarig förskollärare arbeta främjande och förebyggande för att skapa goda lärmiljöer med fokus på barnets utveckling, lärande och hälsa.

Logopedernas uppdrag i grundskola, F–6 och 7-9

Logopedernas uppdrag i förskoleklass och grundskolans språkspår återfinns i dokumentet *rutin för logopedinsatser vid grundskolans språkspår på Pär Lagerkvistskolan F–6 och 7–9*.

Logopediska insatser genomförs av legitimerad logoped och baseras på evidensbaserade och kliniskt relevanta forskningsrön och metoder. Insatser ges på individ-, grupp- och organisationsnivå. Logopedens uppdrag utgår från pedagogiska frågeställningar kopplade till elevers tal-, språk-, kommunikations-, samt läs- och skrivutveckling. Logopeden arbetar främjande och förebyggande för att skapa goda lärmiljöer med fokus på barnets och elevens lärande och måluppfyllelse, utveckling och hälsa. Logopeden bidrar med sin specifika kompetens i den tvärprofessionella samverkan.

Logopeden i språkspåret arbetar även åtgärdande med språkfrämjande, direkta insatser till elever i språkspåret inom enheterna F–6 och 7–9. Insatserna ges enskilt och/eller i liten elevgrupp kontinuerligt och utgår från varje elevs specifika behov i relation till läroplan, pedagogiska mål och frågeställningar. Logopeden deltar vid tvärprofessionell samplanering, uppföljning och utvärdering av stödinsatser för elever i språkspåret, samt vid samverkan med vårdnadshavare.

Då logopedkontakt i språkspåret innebär en direkt, individinriktad insats inhämtar logoped samtycke från vårdnadshavare enligt Hälso- och sjukvårdslagen (HSL). Logopeden har journalplikt vid individinriktade insatser och använder sig av sammanhållen journalföring. Förutsättningarna för sammanhållen journalföring och tillgång till patientuppgifter regleras i Patientdatalagen (PdL).

I frågor som rör information om språkspåret internt och externt samt mottagande av nya barn/elever bistår logopeden verksamhetsansvariga med sin specifika kompetens. Logoped bidrar med sin specialistkompetens i utvecklingsfrågor kring språkspårets organisation och riktlinje.

Personal skola och förskola

Fortbildning och samverkan

Pedagogerna i för- och grundskola arbetar tillsammans med pedagoger med specialkompetens i team/arbetslag med tillgång till logopedkompetens. Kontinuerliga uppföljningar av såväl språklig förmåga, kunskaper och social utveckling sker regelbundet inom teamet/arbetslaget. På så sätt kan rätt stimulerande insatser sättas in på såväl individ- som gruppnivå och eventuella anpassningar kan göras direkt kopplade i planeringsarbetet. Samverkan och planering sker tidigt inför övergångar till förskoleklass, årskurs 3 och årskurs 7. Viktiga nyckelfaktorer för att stötta barn/elever med språkstörning är bland annat kunskap och samverkan.

Förskolans och grundskolans pedagoger får kontinuerlig handledning och fortbildning av logoped samt specialpedagog. Kompetensutveckling för förskolans och grundskolans samtliga pedagoger planeras utifrån behov.

I förskolans förstelärargrupp ses behovet av kompetensutveckling över kontinuerligt. Ansvarig förstelärare kompetensutvecklas och sprider kunskap vidare genom handledning till språkansvariga förskollärare. Fortbildning för all personal genomförs en gång per år.

Utskrivning av elever

Elev som inte har behov av undervisning inom språkspåret

Om det vid uppföljningen visar sig att elevens språk- och kunskapsutveckling sker på sådant sätt att språkspårets stöd inte längre behövs kan stödet fasas ut och tas bort. Eleven kan då behålla sin skolplacering på Pär Lagerkvistskolan.

Elev som byter skola eller flyttar utanför kommunen

Elever som väljer att byta för- eller grundskola eller flyttar utanför kommunen lämnar sin plats på språkspåret vilket gör det möjligt för nyintag.

Elev som får annan primär funktionsnedsättning

Språkspårets målgrupp är elever som har generell språkstörning som primär funktionsnedsättning och som läser grundskolans kursplan. Språkspåret tar inte emot elever som läser anpassad grundskolas läroplan. Om en elev får diagnos intellektuell funktionsnedsättning erbjuds vårdnadshavare och elev utifrån ålder och mognad information om anpassad grundskola och hur ansökan går till. Därefter kan vårdnadshavare och elev ansöka om att få tillhöra målgruppen för anpassad grundskola. Eleven skrivs ut från språkspåret vid nästkommande terminsavslut och övergår då till undervisning i grundskola alternativt anpassad grundskola efter att målgruppstillhörighet fastställts.